

Kulturarteko bizikidetzako esperientziak

Arabako Errioxako ikasgeletan

Lehenengo edizioa
2024ko abendua

Egilea

Asociación Entretanto Entretente – Bitartean Jolasean

www.bitarteanjolasean.org

C/ Plaza Mayor, 11ª Planta, Oyón - Oion.

Email: entretanto.jolasean@gmail.com

Tfno. 634 408 927

Asociación Entretanto Entretente – Bitartean Jolasean elkarteak ikuspegi intersektionaletik eta erraztasun eta bitartekaritzaetik komunitate- eta talde-prozesuei laguntzen dien erakundea da, Arabako Errioxan bizikidetzak hobetzeko. Halaber, lurralde horretako hainbat esparrutan kulturarteko begirada zeharkakotu eta sentsibilizatzeko helburua du, migratuekiko diskriminazio-jarrerari aurre egiteko eta inguruko kultura-aniztasuna modu positiboan ikusarazteko.

Finantzatzailea

FUNDACIÓN · FUNDAZIOA

Laguntzaileak

araba álava
foru aldundia diputación foral

01

Zergatik gida hau?

05

Zer da kulturarteko bizikidetza?

06

Zein da Arabako Errioxako ikastetxeen testuingurua?

07

02

Nola egin da gida hau eta nondik dator?

08

Zeintzuk dira kulturarteko bizikidetzarako hezkuntza-jardunbide egoki baten ezaugarriak?

09

Zeintzuk izan dira jasotako esperientziak hautatzeko irizpideak?

10

03

Zertarako gida hau?

11

Zein helbururekin eta zein ikuspegirekin egin da?

12

04

Zer ikasi dugu honekin guztiarekin?

13

05

Hezkuntza-jardunbide egokien esperientziak Arabako Errioxako ikastetxeetan

15

5.1 Lantziego Ikastola

18

5.6 Eltziego Eskola

31

5.2 Bastida Eskola

21

5.7 Bastida Ikastola

33

5.3 Assa Ikastola

24

5.8 San Bizente Ikastola

35

5.4 BHI Samaniego

27

5.9 Victor Tapia Eskola

37

5.5 Ramiro de Maeztu Eskola

29

Zergatik **Gida hau?**

Zer da kulturarteko bizikidetza?

Eskolako bizikidetza prozesu bat da, non ikastetxe bateko ikasleek, irakasleek, familiek eta komunitateak zenbait egoera partekatzen dituzten eta besteekin bizitzen ikasten duten. Bizikidetza hori bideratzeko, **oso garrantzitsuak dira alde horien guztien artean eraikitzen diren balioak**, are gehiago kultura-talde desberdinak daudenean.

Hezkuntzaren esparruan, bizikidetza osasuntsua lortzen denean, elkarrekintza hobea lortzen duen giroa ikus daiteke, non **gatazkak modu positiboan konpontzen diren**, eta hezkuntza-jarduera esparrua egokian gara daitekeen. Gainera, kulturarteko bizikidetzaz hitz egiten badugu, “bestearen esker onari” garrantzia ematen diogu, aniztasun guztiak kontuan hartuta, baina baita batzen gaituenari arreta jarrita ere, ikasleen artean elkarrekiko **errespetuan eta tolerantzian** oinarritutako diskriminaziorik gabeko harremanak sortzeko.

Kulturartekotasuna funtsezko pieza da kultura-talde desberdinak batera egotea besterik ez dakarren **kultura-aniztasunaren aurrean benetako bizikidetza** lortzeko. Kulturarteko bizikidetzan hezteko, ezinbestekoa da giza eskubide unibertsalak eta berdintasuna defendatzea, desberdintasunen ginetik. Baina, era berean, beharrezkoa da kultura-aniztasuna onartzea eta ulertzea, ikasleen planteamendu indibidualak ezagutzea, baita haien testuinguru komunitario osoa kontuan hartzea ere.

Beraz, hezkuntza-sistemak moldatzailea eta eraldatzailea izan behar du, errealitate soziokulturalak eta ekonomikoak kontuan hartuta, elkarrekintza- eta komunikazio-esparru positiboan.

Elkarrekin bizitzea, beraz, ikaskuntza bat da berez, eta, gainera, ikaskuntza akademikoak hobetzeko eta sustatzeko balio du. Beraz, kulturarteko bizikidetza sustatuko duen hezkuntza-jardunbide egokia harreman positiboak eta ikasleen arteko elkarriketa sustatzen dituena izango da, baita elkarrekiko errespetua eta berdintasun-maila batean desberdintasunak onartzea ere.

Egitura osasuntsuak eta kulturarteko bizikidetzakoak izanik, askotariko kulturetako ikasleak ikastetxearen eta ingurunearen parte sentitzen dira, eta ikastetxeko bizitzan eta erabakiak hartzeko unean modu aktiboan parte hartu ahal izateko **baloratua, errespetatua eta onartua** sentitzeko beharrezkoak diren tresnak ikasten ditu. Horrek guztiak gatazkak gutxitzea, indarkeria desagerraraztea eta bizikidetzan erantzunkidetasuna izatea ekarriko du.

Ikasgeletan kulturarteko bizikidetza sustatzeko estrategia komunak bilatzeak, beraz, izaera prebentibo nabarmena du, haurtzarotik ere in bai baita gero gure gizartean jaso nahi duguna.

Zein da Arabako Errioxako ikastetxeen testuingurua?

Arabako landa-eremu horretako irakasleen errealitatea askotarikoa da, eta gorabehera asko partekatzen dituzten arren, egia esanda, ikastetxe bakoitzak egoera jakin batzuk ditu, gainerakoetan gertatzen ez direnak. Hala, agertzen ari diren erronkei aurre egiteko modua desberdina da, eta sormen handia behar da.

Arabako Errioxako Kuadrilla 15 udalerrik osatzen dute (22 herri), 316 km-tan zehar sakabanatuta. Errioxarekin eta Nafarroarekin duen muga fisikoa eta identitarioaren ondorioz, tokiaren eta bertako biztanleen idiosinkrasia berezia da, eta Euskal Autonomia Erkidegoan kokatuta dagoenez, mugikortasun handia dago, bai teknikariei dagokienez (esku-hartze soziala edo sanitarioa), bai irakasleei dagokienez. Bestalde, erakundeek urte askotan landa-mundua alde batera utzi dutenez, ikastetxeen egiturazko zailtasunak nabarmenagoak dira testuinguru horretan.

Eustaten datuen arabera, (2024) eskualdean bizi diren 11.777 pertsonetatik % 15,6 atzerritarrak dira, eta mahats-bilketa garaian kopuru horrek gora egiten du. Gehienak magrebtarrak dira (% 43,3), ondoren Europatik datozen pertsonen kolektiboa dago (% 34,2), gehienak portugaldarrak, Latinoamerikakoak (% 11,8). Saharaz hegoaldeko Afrikatik (% 2,9) eta Asiatik (% 4,97) etorritako pertsonak ere badaude, eta hainbat udalerritan ijito-biztanleria esanguratsua da. Landa-ingurunea eta ingurune kontserbatzailea izateak zaildu egiten du bizilagun berriengana irekitzea eta biztanleria migratzailearen bolumenaren pertzepzioa erreala baino handiagoa da (Ikuspegi Barometroa 2023).

Migrazio-fluxu horiek guztiak argi eta garbi islatu dira inguruko ikasgeletan; izan ere, beste jatorri eta kultura askotako haurrak iritsi dira, eta haien ikaskuntza-beharretara egokitu behar izan dira, bai eta familia berrien etengabeko etorrera horrek ikasgeletako eta komunitateko bizikidetzan eragiten duen inpaktu eta emozioetara ere.

Horrekin guztiarekin, Arabako Errioxako gizartea anitza eta konplexua da. Eskualdeko udalerrietan gero eta identitate eta aniztasun gehiago biltzen dira, eta horrek aberastea eta aukera berriak dakartza, baina, aldi berean, aniztasunen arteko harremanak batera existitzen direla esan daitekeen testuingurua ere, Gainera, batzuetan etsaitasun-egoerak izaten dira, lurralde horretan dauden askotariko biztanleekiko zurrumurru eta estereotipo negatiboekin elikatuta, eta hori oztopo bat da gizarte-harremanetarako. Inguruko irakasleak kontziente dira hezkuntza-eremuak egoera horretan guztian duen garrantziaz; izan ere, txikitatik egin behar zaio aurre gorrotoari eta prebenitu behar da segregazioa; baina, horretaz gain, modu naturalean, eskoletatik irtetea edo sartzea gertatzen da familien arteko harreman gehien, eta, beraz, oso garrantzitsua da komunitate osoak alderdi horri arreta jartzea. Zehazki, beren funtzio didaktikoa harrera ona egitera bideratuko duten ereduak ezagutzea eskatzen da, ikasleen arteko harreman onak lortzeko. Hau bat, **irakasleek irakaskuntzako “jardunbide egokiak” ezagutu eta antzeman behar dituzte, ikasgelan ikaskuntza-dinamika orekatuak garatzeko.**

Hala ere, testuinguru zail horretan, azpimarratzekoa da inguruko ikastetxeak aspaldidanik ari direla abian jartzen beste eskola batzuentzat lagungarri edo inspirazio iturri izan daitezkeen **ekimen eta ekintza sortzaile eta berritzaileak.**

Horregatik, lurraldean egiten diren irakaskuntza-jardunbide egoki horiek biltzen dituen gida txiki hau sortzeak balioa ematen die irakasleei eta haien eguneroko jarduna hobetzeko asmoari.

Nola egin da Gida hau eta nondik dator?

Bitartean Jolasean elkartea lankidetzan ari da ikastetxeekin zenbait koordinazio-gune komunitariotan, eta agerian geratu dira aniztasunaren kudeaketaren arloan dituzten beharrak. Prozesu horietan lagundu bitartean, **Arabako Errioxako eskola publiko eta pribatuen artean sare-lana sustatzeko eta bultzatzeko lana egin da**, eta, horren ondorioz, esperientziak trukatu dira ikastetxeen artean zailtasunak konpontzen, koordinazioak hobetzen, etab. laguntzeko

Azken urteotan, sareko lan hori **Arabako Errioxako Hezkuntza Batzordearen** bitartez bideratu da, Arabako Foru Aldundiak lurraldean bultzatzen duen **Kultura Aniztasuna Kudeatzeko Estrategiaren** barruan. Estrategia hori Bitartean elkarreak kudeatzen du kuadrillan. Batzorde horren esparruan, estrategia pedagogikoak partekatu dira kulturarteko bizikidetzak sustatzeko, eta ezagutza partekatua sortu da ikastetxeen arteko bisiten bidez, indarguneak eta zailtasunak partekatu eta hobetzeko proposamenak elkarrekin hausnartze aldera.

Esperientzia horiek eta beste batzuk ikusarazteko asmoz, Elkarteko talde teknikoak galdetegi bat diseinatu zuen, eta ikastetxeekin partekatu zuen, kulturarteko bizikidetzako esperientziei buruzko informazioa zenbait baliabideren bidez bilduta. Ondoren, informazio horrekin gida hau sortu du. Era berean, praktiken edukia pixkanaka-pixkanaka kontrastatu eta informazio hori guztia sistematizatu da.

Hala, gida honetan biltzen dira **Arabako Errioxako ikastetxeek aniztasuna kudeatzeko eta ikastetxean edo ikasgeletan kulturarteko bizikidetzak sustatzeko hezkuntza-praktika egoki gisa hautatu dituzten esperientziak**, argitalpen honen bidez partekatuz gero beste irakasle batzuentzat hazi edo inspirazio gisa balio dezaketelakoan

Zeintzuk dira hezkuntza-jardunbide egoki baten ezaugarriak?

Hezkuntza-praktika egoki batek **tresna berriak** ematen dizkie irakasleei **kulturarteko bizikidetzak sustatzeko** eta ikasgela bakoitzaren berezko premiei eta baldintzei erantzuteko. Hau da, errepikatzeaz gain, aukera bakoitzari egokitu ahal zaio.

Izan ere, definizio batzuen arabera, hezkuntza-praktika egoki bat irakasleen artean izandako hainbat esperientziaren ondoren partekatzen diren prozeduren multzo bat da. Hau da, talde batean testatu ondoren, eraginkor gisa balioesten da, ezarritako helburuak bete ahal izan direlako. Hezkuntza-lana ahalik eta hobekien egitea da kontua. Horrela, eredu edo inspirazio gisa balio dezake, baita beste irakasle edo erakunde batzuentzat ere. Azken finean, beste pertsona batzuei ikasteko aukera ematen dieten esperientziak dira, baita testuinguru desberdinetara estrapolatuz ere.

Beraz, jardunbide egokitatzat jotzen da:

1. Bilatzen ziren **emaitzak lortzen** badira.
2. **Ikasleen inplikazioa** lortzen bada.
3. **Inklusioa bultzatzen badu** eta ikasleen diskriminazio mota oro saihesten badu.
4. Irakaskuntza-ikaskuntza tandem **indartzen badu**.
5. **Berritzailea bada** eta ikaskuntza-ereduak eraldatzeko aukera ematen badu.
6. Bizikidetza eraikitze **ingurune egokiak** sustatzen baditu.
7. Familiekiko **lankidetza** errazten badu.
8. **Aukera-berdintasuna** sustatzen badu.
9. **Kulturarteko hezkuntza** eta herritartasunerako hezkuntza sustatzen badira, biak berdintasunean, elkartasunean eta kulturen aniztasunarekiko errespetuan oinarrituta, elkarriketarako eta bizikidetzarako esparru batean.

Zeintzuk izan dira jasotako esperientziak hautatzeko irizpideak?

Argitalpen honetan deskribatzen diren esperientziak hautatzeko, ikastetxeek kontuan hartu dituzte aipatutako ezaugarriak eta, gainera, honako irizpide hauek:

Ikasleen **kultura-aniztasuna ikusaraztea**.

Ekintzaren helburuak bat etortzea ikastetxean **bizikidetza sustatzeko** eta/edo gatazkak konpontzeko dituzten planekin.

Hezkuntza-komunitate osoa inplikatzea, baita, kasu batzuetan, ikastetxeak dauden udalerri osoa ere.

Ikasleekin zenbait gai lantzea, hala nola **ikaskide berriei harrera egitea**.

Migratutako eta/edo arrazializatutako pertsonetako **gezurrak edo gorroto-mezuak desagiten** lagunduko duten estrategiak bultzatzea.

Zenbait baliotan sakondu ahal izatea, esaterako, **enpatia, elkartasuna, elkarri laguntzea**, etab.

03

Zertarako Gida hau?

Zein **helbururekin** eta zein **ikuspegirekin** egin da?

Gida honetan, **Arabako Errioxako Kuadrillako** irakasleek beren lan pedagogikoa eta soziala hobetzeko duten sormenaren eta interesaren lagin txiki bat eskaini nahi da. Hezkuntza-komunitateak, batzuetan baliabiderik ez izan arren, ikasleen egoera prebenitzeko eta hobetzeko, ekimen eta jarduera oso interesgarrien bidez, beste hezkuntza-gune batzuetan erreplika daitezkeen mekanismoak abian jartzen dituela erakusten duen beste adibide bat izango litzateke.

Beraz, eskualdeko irakasleei balioa ematea da lortu nahi den ikuspegia; izan ere, askotan, kanpoan, urrutiko lurralde edo esperientzietan nola jokatu behar den erakusten duten adibideak bilatzeko joera dago, baina, egia esanda, Arabako Errioxako ikastetxeetan kalitate handiko hezkuntza-praktikak egiten ari dira. Eta ez hori bakarrik, ikasgeletan, oro har, zalantzan jartzearen, ikertzen jarraitzearen eta hausnartzearen aldeko apustua egiten duten irakasleak daude, azken finean, beren praxia hobetzeko.

Baina irakasleen lanari balioa emateaz gain, gida honek helburu hauek ditu:

Proposatzen dituzten ikastetxeetan funtzionatu duten esperientziak jasotzea, irakurtzen dituzten irakasleei **bizikidetzari buruzko estrategiak sortzen jarrai dezaten lagundu diezaieten**, eta motibazioa izan dezaten askotariko ikasleen berezko ezaugarrien ezagutza eta ulermenean eta ikaskuntzetan nola inplementatzen diren ikertzen jarraitzeko.

Ikastetxeek aukeratutako **proposamenak partekatzea eta zabaltzea**, irismen handiagoa izan dezaten eta beste esparru batzuetan ezagut ditzaten.

Ikasgeletan **kulturarteko bizikidetzak sustatzearen** garrantziaz sentsibilizatzea.

Hezkuntza formalean eta ez-formalean parte hartzen dutenak inspiratzea edozein zeinuren **diskriminazioa ezabatze**ko lan egin dezaten.

Ikastetxeen arteko sare-lana eta irakasleen arteko lankidetzak eta ideien eta **esperientzien trukea balioestea eta sustatzea**, etorkizunean Arabako Errioxaren berezko premiei eta egoerei erantzuteko berariazko baliabideak batera sortzea azter dadin.

Zer ikasi dugu honekin guztiarekin?

Esperientzia-truke horretan, zenbait galdera sortu dira parte hartu duten irakasleen artean, besteak beste: gure irakaskuntza-sistema inklusiboa al da? Tresna egokiak aplikatzen ari gara bizikidetza sustatzeko? Laguntza ona ematen al zaie askotariko familiei? Eta iristen diren familia berriei, nola lagun diezaiekegu hobeto? Edo garrantzitsuena, nola lagundu dezakegu nahiko genukeen hori guztia posible izan dadin?

Irakasleen artean argi geratu da aurre egin beharreko eskola-testuinguru berria ezinbestean lotuta dagoela **aniztasunaren kudeaketaren etengabeko hobekuntzarekin esparru guztietan**, eta horrek berekin dakar gizarte-gaitasunak eta balioak sustatuko dituzten estrategiak garatzeko beharra, baita irakasleen artean beharrezkoak diren gaitasun kulturalak indartzeko beharra ere, elkarbizitza-prozesua eskola-testuingurura ez ezik, ikaskuntza-eremuetara ere zabal dadin eta harreman-modu berriak eta errespetuzkoagoak har daitezen.

Gizartean bizikidetza harmoniatsua izateko harreman-gaitasunak garatzen ikasi behar dugun lehen erakundea eskola eta familia dira, eta **elkarrekin bizitzen irakastea funtsezkoa da gatazka edo desberdintasun- edo jazarpen-egoerak prebenitzeko neurri gisa**. Beraz, ikasgeletan bizikidetza ona izateko jarduerak eta teknikak partekatzeko esperientzia hori oso positibotzat jo dute parte-hartzaileek, eta elkarrekin lan egiteko modu bat sortu dute, funtsezkoa dena irakasle-komunitate osoaren erronkak konpontzeko.

Ikastetxera iritsi berri diren ikasleekin edo hizkuntza menderatzen ez duten ikasleekin lagun-zirkuluak sortzeak oso ondo funtzionatzen duela ere egiaztatu ahal izan da: arbuiauak izateko arrisku handiena duten ikasleei laguntzen dieten ikaskideak, eskolarako egokitzapen egokia izan dezaten. **Ikastetxe asko bizikidetzarako batzordeak edo taldeak sortzen ari dira (zenbait mailatako ikasleez osatuak), ikasgelaren barruan ongizatea eta bakea zaintzeko**. Batzorde horiek erreferente bihurtzen dira gainerako ikasleentzat, beste ikaskide edo irakasle batekin gatazkaren bat konpontzeko laguntza behar badute.

Azkenik, gida honetan ikus daitekeenez, ikastetxeetako esperientzien hautaketa honek hainbat kompetentzia ditu, eta Arabako Errioxako hezkuntza-komunitateak uste du funtsezkoa dela kompetentzia horiek garatzen jarraitzea, kulturarteko benetako bizikidetza lortzeko:

- › **Enpatia.**
- › **Entzute aktiboa.**
- › **Asertibotasunerako elkarriketa.**
- › **Gatazkak konpontzea.**
- › Balio eta **gizarte-kontzientzia partekatuak.**
- › **Gizartearen aldeko jokabideak** (altruismoa eta elkartasuna).
- › **Emozioak** identifikatzea eta kudeatzea.
- › **Autoestimua** eta **autoezagutza**.
- › **Ikasleen motibazioa.**

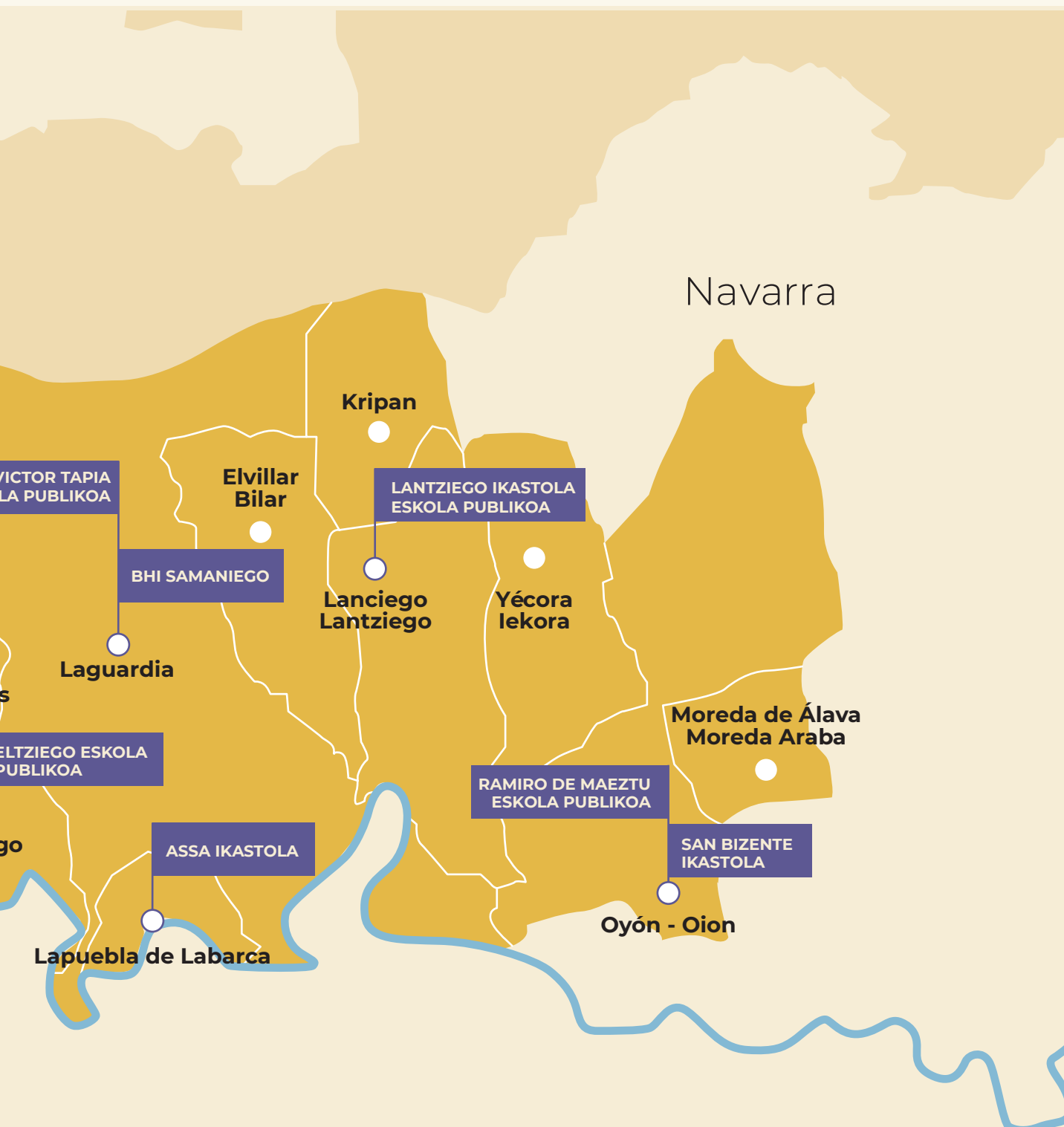
05

Hezkuntza- jardunbide egokien esperientziak Arabako Errioxako ikastetxeetan

Hezkuntza-jardunbide egokien esperientziak Arabako Errioxan

- Jarraian, eskualdeko ikasgeletan kulturarteko bizikidetzaren prebentzioaren eta sustapenaren arloan abian jarri diren zenbait ekimen batzuk aurkezten da.

5.1. LANTZIEGO IKASTOLA ESKOLA PUBLIKOA

Lantziego Ikastolan ibilbide luzea daramate aniztasunaren kudeaketa positiboan eta kulturarteko ikuspegia txertatuz hezkuntza-jarduna hobetzearen alde lan egiten. Metodologia berritzaileak aplikatu dituzte eta parte diren komunitateari begirada zabaltzearen aldeko apustua egin dute, ideiez elikatzeko. Halaber, guraso-elkarteekin, toki-erakundeekin eta abarrekin proiektuak garatu dituzte.

Baina gai horiek guztiak ez lirateke nahikoa izango lehenengo euren ideiak desegiteko eta gero ikasitakoa partekatzeko ahaleginarekin bat egiten duen klaustrorik ez balego.

Beren egunerokoan, kontuan hartu beharreko ekimen asko inplementatzen dituzte, baina laburpen honetan honako hau nabarmendu dute: **“Kultura Inklusioa”**, hezkuntza-etapa guztiei eta hezkuntza-komunitate osoari zuzenduta.

HELBURUAK

- ▶ **Hausnarketa eta elkarrizketa sustatzea komunitatearen artean** (ikasleak, irakasleak eta ikastetxeko langileak, familiak eta, oro har, bizilagunak).
- ▶ **Balioetan oinarritutako hezkuntza lantzea.** Zehazki, leku batera iritsi berri diren pertsonen zailtasunekiko enpatia.
- ▶ Pertsona migratzaileei buruz duten **pertzepzioa aldatzea**, kulturen arteko hurbilketa sustatzeko.

ESPERIENTZIAREN DESKRIBAPENA

Eskola-testuinguruan eguneroko bizitzan eman daitezkeen egoerak irudikatzen dituzten lau film labur dira. Horietako batean, hezkuntza eta ikaskideak ezagutzen ez dituen eskola berri batera lehen aldiz iristen den haur baten zailtasunak irudikatzen dira. Film laburrak ikasleek horren aurrean erreakzionatzeko dituzten moduak deskribatzen ditu. Beste film labur batean, guraso talde batek atzerriko ama batzuekiko duen errezelo-jarrera antzeztzen da, eta hurrengoan ama horiek ere beren errezeloez hitz egiten dute. Azken film laburra ikastolan euskara ezagutzen ez duen haur anglohiztun baten harrera nola egiten den irudikatzen saiatzen da.

Alde batetik, film labur bakoitzean kontatzen diren eguneroko lau egoera horien aukeraketa eta horien gidoigintza eta errealizazioa ikasle, irakasle eta familia guztiak inplikaturik eta sorkuntza-prozesu osoan zehar hausnarketa sustatuta egin da.

Produktua egin ondoren, lau film laburrekin egindako bideoa, irakasleek unitate didaktiko bat garatu dute, beste eremu batzuetan (hausnarketa-taldeetan, Lehen eta Bigarren Hezkuntzako ikasgeletan edo beste klaustro batzuetan) hausnartu dezaten irakaskuntza-jardunari, harrera-protokoloari, jarrera diskriminatzaile batzuen normalizazioari eta abarri buruz.

Lantziego Ikastolak material hori erabiltzea proposatzen du, eta nahi den ikastetxe edo espazioetan bideoari buruzko hausnarketa-saio dinamizatuak kopiazea. Hala, nahi duen oro gonbidatzen dute film laburrak eskuragarri jartzen dituzten webgunea bisitatzerako. Film labur horiei esker, hezkuntza-jardunari edo, oro har, proposatutako egoeren aurreko jarrerari buruzko eztabaida dinamiza daiteke.

Ikastetxeak berak bere webgunean honako hau dio:

“Urteak daramatzagu Lantziego Ikastola eskola publikoan kultura inklusioa bultzatzen.

Jende anitza bizi gara herrian. Eta aniztasun hori oztopo bezala ikusi beharrean, aukera bezala ikusten ikasi dugu. Pertsonen artean dauden ezberdintasunek taldea aberasten dutela konturatu gara”.

“Lantziego Ikastola Eskola Publikoan azken hamarkadan egindako baliabideen eta lanen bilduma eskuragarri duzue webgune honetan. Eskerrak eman nahi dizkiegu ibilbide luze honetan lankidetzan izan ditugun guztiei.”

<https://sites.google.com/lantziegoikastola.com/kultura-inklusihoa/inicio>

Kultura inklusioa proiektuko film laburrekin batera doan gida didaktikoaren irudia

Webgune berean metodologia parte-hartzaile bera duten beste esperientzia batzuk ere aurki daitezke, hala nola **“Ez gara hain desberdinak / No somos tan diferentes”** liburuaren argitalpena. Liburu hori berriro ere ikasle guztiak inplikatur egin zen, Lantziegon dagoen kultura-aniztasuna sustatzeko eta aberasten gaituen eta batzen gaituen alderdi gisa ikusten laguntzeko, eta ez distantzia sortzen duen zerbait bezala. Haurtzarotik diskurtso intoleranteak prebenitu eta ikasleen artean errespetua sustatu ahal izatea funtsezkotzat jotzen da Lantziego Ikastolan, eta maitasun- eta adiskidetasun-balioak zabaltzeko modu polit bat irakurketaz gozatzea da.

Ipuin hori formatu fisikoan zein digitalean editatu zen. Bigarren formatuan, ikasleak arduratu ziren narrazioaz; horrela, haurrak proiektuan inplikatu ziren. Isterioko protagonistak eguneroko egoeren bidez ohiturak alderatzen dituzten bi haur dira, kuturarteko trukea sortuz, eta irakurlea horren lekuko da.

Ipuinaren fotograma, bertsio digitalean

“Ez gara hain desberdinak” ipuin kolaboratiboaren azala

Horrelako produktu bat argitaratzeak, kasu honetan haurrentzako ipuin bat, edozein eremutan esportagarria eta erabilgarria izateaz gain, prozesu horretan inplikaturako pertsonak (irakasleak, guraso-elkarteak, elkarte laguntzaileak, etab.) ikastetxearekin identifikatzen laguntzen du, ikastolatik sortutako zerbait baita.

5.2. BASTIDAKO ESKOLA PUBLIKOA

Bastida Eskolak udalerrian irekitako prozesu komunitarioetan parte hartu du, hala nola Herritarren Partaidetzarako Mahaian edo 360° proiektuan. Horri esker, ikastetxea komunitatera zabaldu da, Bastidako bizilagunek bizi dituzten errealitateei adi dago.

Bastida bezalako udalerri baten esparruan, non duela 6 urte baino gehiagotik prozesu komunitario bat garatzen ari den, sinergiak ezarri dira hezkuntzaren esparruan lan egiten duten funtsezko eragileen artean, baina baita gizarte eta osasun arloko esku-hartzeen elkarrekin ere. Ezagutza horrekin eta ikastetxera iristen jarraitzen duten familia berrien harrera eta aniztasuna behar bezala kudeatzen ez bada sor daitezkeen unean uneko gatazkak kudeatzeko premia larriaren aurrean, ikastetxeak lan-proiektu bat proposatu zuen, zurrumurruak eta ikastetxeko eta herriko familien arteko harremanak landu ahal izateko.

HELBURUAK

- › **Bizikidetza positiboa sustatzea** eta kultura-gatazkak prebenitzea.
- › **Ikastetxeko komunitate osoa inplikatzeko** kultura-aniztasunarekiko mezu negatiboen aurrean erantzuteko erantzukizun partekatua.
- › Hezkuntza-komunitate osoari zuzendutako **prestakuntza-ekintzak abian jartzea**.
- › Ikastetxeak zuzendutako **sentsibilizazio-kanpaina bat egitea**, beste udal-baliabide batzuen parte-hartzearekin, Giza Eskubideei buruzko mezuak herri osora zabaltzeko.

ESPERIENTZIAREN DESKRIBAPENA

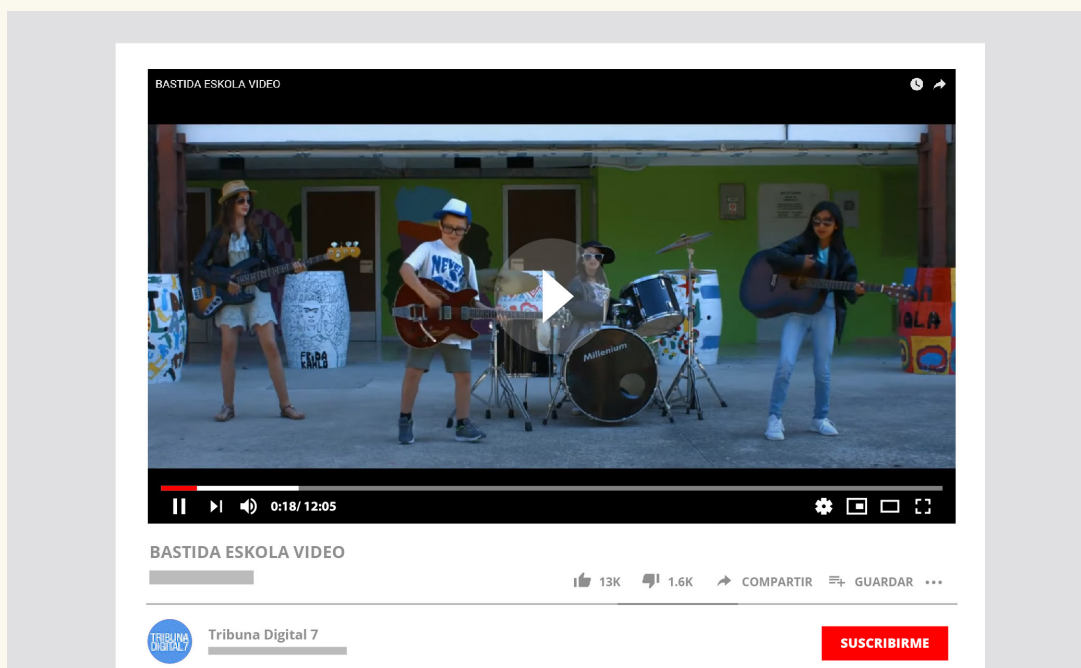
Kasu honetan, Bastida Eskolan zurrumurruei aurkako proiektu bat jarri zuten abian, irakasleak, familiak, ikasleak eta udalerriko funtsezko eragileak (elkarteak, esku hartzeko teknikariak, etab.) inplikatu.

Aipatu behar da ekimen hau nahiko berritzailea dela; izan ere, oro har, ikastetxeek komunitate osoarentzat planteatutako zurrumurruen aurkako estrategiekin bat egiten dute, eta beren testuingurura egokitzen dute; kasu honetan, estrategia ikastetxetik bertatik abiatzen da, eta barnetik lan egiten da herriari mezu bat emateko. [Manual antirumor en el ámbito educativo \(Zurrumurruen aurkako gidaliburua hezkuntza-esparruan\)](#).

Proiektuak irakasleentzako prestakuntza, familientzako solasaldien formatuko topaketak eta ikasgeletako lanak eta tailerrak barne hartzen zituen, hezkuntza-etapari egokituak. Baina prestakuntzaz eta hausnarketaz gain, diagnostiko informal bat egin zuten. Bertan, gezurrik errepikatuenak identifikatu ahal izan ziren, eta horien inguruan ikasleekin lan egin ahal izan zen, txikienen artean iruzkin horiek zein kaltegarriak izan daitezkeen kontzientzia sustatzeko.

Aldi berean, eta ikuspegi ludiko eta parte-hartzailearekin, ikastetxean elkarrekin bizi den kultura-aniztasuna balioetsi zen, eta abesti bat eta bideoklip bat egin ziren, non hezkuntza-komunitate osoa irudikatzen zen.

[¿Por qué eres racista? abestia](#)

“Por qué eres racista?” bideokliparen fotograma

“Naizena naizelako” abestiaz gain, “¿por qué eres racista y no pacifista?” leloarekin, ikastetxean ezarritako zurrumurruen aurkako estrategia horretarako LOGO bat egin zen. Diseinurako, marrazki-lehiaketa bat proposatu zen. Bertan, ikasleek tailerretan, dinamiketan eta hausnarketan egindako lan hori guztia laburbildu behar zuten.

Diseinu horrek egindako lan guztia ilustratu zuen, eta poltsak, koadernoak eta abar egin ziren lan horrekin. Diseinu horri esker, gainera, gorroto-diskurtsoei aurre egiten dien eta narratiba berriak lantzen dituen komunitate bateko kide izatearen sententzia ere erraztu zen.

Bastida Eskola Publikoko zurrumurruen aurkako kanpainaren logoa

Ikastetxeak lan horri guztiari jarraipena eman nahi dio, eta, beraz, irakasleak prestatzen jarraituko dute, baita familiekin eta ikasleekin lan egiten ere.

5.3. ASSA IKASTOLA

Assa Ikastola Lapuebla de Labarcan dago. Azken urteotan familia migratu ugari iritsi dira udalerri horretara; hortaz, ikastetxe horrek inguruabarretara egokitu behar izan du eta ikasle horiek guztiak ahalik eta modurik egokienean artatu. Assa Ikastolan hezkuntza-etapa guztiak dituzte, ikuspegi integratzailea dute, eta ekintza askotan ikastetxe osoak hartzen du parte.

OBJETIVOS

- ▶ Ikasleen artean **enpatia sustatzea**.
- ▶ **Norberaren erantzukizuna eta erantzukizun kolektiboa lantzea**, ekintzetan ikastetxe osoa inplikatur.
- ▶ Gorroto-diskurtsoei aurre egitearen garrantziaz **kontzientziaztea**

ESPERIENTZIAREN DESKRIBAPENA

Assa Ikastolan ikasgeletan Bizikidetzaren sustatzeko ezartzen dituzten jardunbide egoki guztien artetik, irakasleek garatzen ari diren lan bat azpimarratu zuten: **Migrazioen proiektua**. Bigarren Hezkuntzako irakasgaietan zeharka landu dute proiektu hori ikasturte osoan zehar.

Helburu nagusia zen gorroto-diskurtsoak areagotzearen ondorioz ikasleek beren bizitzako beste eremu batzuetan entzuten hasita zeuden gezurak eta fake news direlakoak gezurtatzea. Beraz, prebentzio-funtzioa lortu nahi zen, baina beste hezkuntza-konpetentzia batzuk ere lortu ditugu.

Proiektu horren bidez, migrazioen eta iragaitzaren gaia landu nahi izan da zeharka 10 irakasgaitan. Proposamena izan da gai horiek irakasgai bakoitzean lantzen den oinarriko konpetentzia espezifikoan sartzea. Horrek garrantzi eta eragin handiagoa ematen dio proiektuari, eta ikasleak bizitzako esparru guztietan eragiten duten gai horiek lantzearen garrantziaz kontzienteago izatea lortzen da.

Honako hauek dira proiektu honen jarduera edo irismenaren adibide batzuk:

- **Adimen emozionala lantzea:** Garapen pertsonalerako ekintzak garatu dira, ikasleek beren buruaren eta gainerakoen kontzientzia har zezaten. (gure burua hobeto tratatzea, ondokoa hobeto tratatzeko).
- Migratzaileekin zuzeneko elkarrizketak **Giza Liburutegien** metodologiaren bidez, iragaitzari buruzko esperientziak zuzenean ezagutzeko.
- Bidean dituzten beharrak hobetzea, **“La Noria”** eta antzeko dinamiken bidez. Horien helburua da gainerakoei beren buruaz ez dakiten zerbait adieraztea eta, aldi berean, gainerakoei buruz ez genekien zerbait ezagutzea.
- **Kultura-konpetentziak** garatzea musikaren, janariaren, ohituren eta abarren bidez.
- Solasaldi dialogiko bat egin zen Amets Arzallus idazlearekin haren **Miñan** liburuari buruz.
- Herriko bizikidetza- eta **partaidetza-mapak** egin ziren.
- Ikasturtean zehar hainbat **Booktrailer** egin ziren.
- **Aldizkari digital** bat argitaratu zen, ikasitakoaren berri emateko <https://assaikastola.blogspot.com/?view=magazine>

Assa Ikastolako ikasleak Lapueblako herritarrekin egindako solasaldi dialogiko batean

Proiektua ezarri ondoren, irakasleek egiaztatu dute murriztu egin direla jarrera arrazistak, eta ikusi dute ikasleen artean hausnarketa garrantzitsuak sortu direla; izan ere, proiektuaren inguruko jardueretan iritziekiko eta pentsamenduekiko begirunea sustatu da. Parte hartu duten ikasleek migrazioen atzean dagoen errealitatea ezagutu ahal izan dute, eta ikusi dute ikasleen artean errealitate horiekiko enpatia areagotu dela. Azken batean, irakasle-taldeak sentitzen du proiektu horren bidez bizikidetza eraldatzailea sustatu ahal izan dutela.

Migrazioen proiektuaz gain, ikastetxe honetan, LHn, DBHn eta Batxilergoan, beste ekimen batzuk ere badituzte, hala nola “Bizikidetza eta hezkidetza” taldeak. Horietan, etapa guztietan lantzeko ekintzak proposatzen dira, eta inkestak egiten dira ikasleen, familien eta irakasleen gogobetetze-maila baloratzeko.

Ikasleekin bilerak egiten dira egun bereziak nola ospatu ikusteko, hala nola azaroaren 25a –Emakumeen aurkako Indarkeria Desagerrarazteko Nazioarteko Eguna–, martxoaren 8a –Emakumearen Nazioarteko Eguna– eta maiatzaren 17a –Homofobiaren, Transfobiaren eta Bifobiaren aurkako Nazioarteko Eguna –, haien interesak ezagutzeko eta arazoak konpontzeko aliatu bihurtzeko erantzukizunak emateko.

Gainerako hezkuntza-etapak ere inplikatzeko dira prestakuntza horietan, eta, ikastetxe osoa inplikatu ahal izateko, egitura honi jarraitzen zaio:

- ▶ Hezkidetzako bileren aurretik, ikasleak elkartzen dira.
- ▶ Ikasgela bakoitzean zerbait prestatzen da ekarpenak egiteko eta landu beharreko gaia taldeetan eta etapetan jorratzen hasteko.
- ▶ Gainera, tutoretzak baliatzen dira gaiak ikasleekin sakontzeko.

Horrela, adibidez, LGTBIQ+ kolektiboaren eskubideak aldarrikatzeko eguna iristen denean, ikastetxe osoak gaia sakon ezagutu ahal izan du, ezagutza horiek adin eta etapetara egokituta, eta ospakizun egunean modu proaktiboagoan hartzen dute parte.

Azkenik, eta ikastetxeko ikasle guztiak inplikatzeko aldera, 2016az geroztik, Assa Ikastolan KIVA programa lantzen da Lehen Hezkuntza osoan eta DBHko 1., 2. eta 3. mailetan.

Finlandiako programa bat da, eta eskola-jazarpena prebenitzea eta murriztea du helburu. Programa horren bidez, “bullyinga” lantzeaz gain, erantzukizun indibiduala ere lantzen da, eta sentsibilizatu eta enpatia indartzen da.

KIVA eskola-jazarpena prebenitzeko eta geldiarazteko jokaera iraunkorra da. Horretarako, KIVA talde bat dago. Talde horretan, edozein motatako jazarpen-kasu hipotetiko bat gertatzen denean, inplikaturako ikasleekin hitz egiten da (jazarlea, biktima eta lekukoak) eta egoerari nola heldu eta egoera nola konpondu erabakitzen da, betiere pedagogiaren eta hezkuntzaren ikuspegitik. Ondoren, jarraipen-bilerak egiten dira, jokabide desegoki horiek geldiarazi diren ikusteko.

Indarkeria Matxistaren aurkako Nazioarteko Egunaren ospakizuna

Emakumearen Nazioarteko Egunaren kartela

5.4. BHI SAMANIEGO

Guardiako **Samaniego BHI**n dituzten erronken artean, besteak beste, gazte absentistak eskolatuta mantentzea dago. Zeregin zail hori lortzeko abian jarri duten estrategietako bat da talde txikietan lan egitea, zeinetan proiektu komun bat proposatzen duten (adibidez, berotegi bat eraikitzea) eta jarduerak ahalbidetzen dituen irakasgai eta hezkuntza-konpetentzia guztiak lantzen dituzten gazteekin.

HELBURUAK

- Ikasleak eta haien familiak eskolaratzen jarraitzeko **motibatzea**.
- **Gazte zaurgarriei laguntzea**, beren gaitasunen arabera ikasten jarrai dezaten.
- **Norberaren autoestimua** eta erantzukizuna lantzea

ESPERIENTZIAREN DESKRIBAPENA

Irakasleek aurre egin behar dioten erronka garrantzitsuenetako bat ikasleak ikasteko motibatzea da, funtsezko faktorea baita eskola-ibilbidetik bereiz ez daitezen.

Badira zenbait aukera zailtasun gehien dituzten ikasleek eskolatuta jarraitu ahal izan dezaten. Ikastetxetik Nekazaritza eta Lorezaintzako eta Lore Konposizioetako Oinarrizko Lanbide Heziketari eman dioten ikuspegia nabarmendu dute; izan ere, IES Samaniegoren kasuan oso ondo funtzionatzen ari da, beste ikaskuntza espezifikoko eta esperientzialago batzuen bidez ikasteko zaletasuna duten gazteei laguntzen baitie.

Proiektuen araberrako edozein metodologiari bezala, lehenik eta behin, taldearekin hitz egiten da zer egin nahi duten ikusteko, eta, behin aukeratu ondoren (kasu honetan, berotegi bat eraikitzea), taldeak, irakasleekin batera, lanari ekiten dio. Berotegiaren kasu zehatzean, prozesuak honako hauek hartu zituen, besteak beste: diseinua eta plangintza, aurrekontu bat egitea, profesionalak bilatzea taldeak gauzatu ezin zituen zereginetan lagun ziezaieten, beste fase batzuk nola egin ikertzea, etab.

Aldi berean, ikastetxeko zeregin baten ardura hartzera animatzen dira, hala nola lorategiak eta zuhaitzak zaintzera. Horrela, taldeko kide izatearen eta erantzukizunaren sentimendua sustatzen da, eta ikastetxeko gainerako kideek aintzatesten dituztela ikustean ahaldundu egiten dira. Talde horiek Gabonetako apaingarriez ere arduratzen dira, adibidez.

Horrela, egunero ikastetxera joateaz gain, gustuko duten lanbide batera bideratzen eta horretarako prestatzen dira. Hain zuzen ere, inguruko udal batzuek beste batzuentzat erreferente izaten hasi diren gazte-talde horien zerbitzuak kontratatu dituzte; hala, ikasten jarraitzearen garrantzia hedatzen da.

Guardiako **Samaniego BHI**ko ikasleak Hezkuntza Batzordera egindako bisita gidatu batean

5.5. RAMIRO DE MAEZTU ESKOLA PUBLIKOA

Oyón-Oionen dago Ramiro Maeztu Eskola. Ikastetxe honek udalerriko eta inguruko beste herri batzuetako (Moreda, Labraza, Barriobusto, Ekora, Assa, Laserna, Meano eta Lapoblación) haurrak hartzen ditu. 2 urtetik 12 urtera bitarteko 350 bat haur hartzen ditu, eta eskualdeko Haur Hezkuntza eta Lehen Hezkuntzako ikastetxe publiko handiena da. Adin bakoitzean bi lerro ditu, eta talde bakoitzean 15-20 ikasle inguruko ratioa du.

Oionen Bizikidetza Udal Plan bat dago, eta, beraz, ikastetxea mahai tekniko bateko kide da. Mahai horretan, besteak beste, hainbat lanbide-eremutako beste baliabide batzuekin batera (Osasuna, Gizarte Zerbitzuak, etab.) kulturarteko bizikidetzarako ekintzak prestatzen dituzte herri osoarentzat. Horrek eragina du ikastetxearen metodologian txertatuta dagoen ikuspegi komunitarioan; izan ere, kontuan hartzen dituzte hezkuntza-komunitatea osatzen duten alderdi guztiak.

Horik horrela, udalerrian gertatzen diren prozesuetan parte hartzeko apustu hori ikastetxearen planteamenduaren oinarrietako bat da. Ikastetxean asko hausnartu dute Eredu Parte Hartzaile bat garatzeko, zeinetan funtsezkotzat jotzen dituzten hainbat geruza, hala nola lidergo partekatua eta ikastetxean hartzen diren erabaki pedagogikoetan inplikaturako irakasleak; familiak, ikaskuntza-harremanean aliatu gisa; eta ingurunea, ikastetxetik haratago. Izan ere, ikastetxearen hitzetan, besteak beste “hezkuntza ez-formala edo beste baliabide batzuk izateak, gure ikasleak eta gure ikastetxea murgilduta dauden gaitan eragiteak, eta eskolak eta inguruneak bi norabideetan elkarri laguntzeak aukera oso onak ematen dizkigu”.

Beraz, ildo horretan, “familiekin partekatutako gosariak”, irakasleentzako eta ikastetxeko langileentzako etengabeko prestakuntzak egiten dituzte, EUSLE gela dute beste jatorri batzuetatik etortzen diren familiei harrera egiteko, zailtasun gehien dituzten ikasleei laguntzeko, eta abar.

HELBURUAK

- ▶ **Hezkuntza-komunitatea** eta ingurunea ikastetxeko ekintzetan **inplikatzea**, eta alderantziz.
- ▶ Familien eta ikastetxearen arteko **komunikazioa hobetzea**.
- ▶ Jolas-guneek **hezkidetza eta bizikidetza** bultzatzen dituzten irizpideak izan ditzaten lortzea.

ESPERIENTZIAREN DESKRIAPENA

Ramiro de Maeztuk abian jartzen dituen jardunbide egoki horien guztien artean, ikastetxeko patioan egindako esku-hartzea nabarmentzen da, jolasleku inklusibo eta berdinzaleak lortu nahi baitituzte, ikasleen arteko elkarreragin handieneko gunean bizikidetza sustatzen laguntzeko. Horrela, komunitate osoa inplikatu ta formulak bilatu zituzten eskolaren egituraren aldaketa hori egiteko; aldi berean, ikastetxeko kide izatearen zentzua sustatzeko helburuak lortzen laguntzeko; eta espazio komun inklusiboagoak eta genero-alborapenik gabekoak sortzeko.

Era berean, erabaki zuten diseinu eta eraikuntza parte-hartzaileak izan behar zuela aldaketa horren oinarria, nahi zuten pertsona eta familia guztiek beren ikuspegia adieraz zezaten. Zati horrek, gainera, gogoeta eragin zuen jolas-gunean dinamika osasuntsuak sortzeko moduari buruz, haurrak harreman hobeak izatera animatzeko eta bizikidetza zentzu guztietan sustatzeko.

“Patio inklusiboak” sortzeko udal-dirulaguntza bati esker gauzatu ahal izan zuten, eta IGEaren bidez enpresa bat kontratatu zen. Enpresa horrek une oro hartu zuen kontuan haurren ikuspegia eta familiek, ikasleek eta irakasleek egindako diseinua landu zuen. Horrela, rokodromo bat, hondargailu bat, ikasle zaharrenentzako soka-instalazio bat zuhaitzetan, jolas-kutxa bat, zabu berriak eta beste jolas batzuk egin ahal izan ziren material birziklatuarekin. Ikastetxeko familiek prozesu horretan izan zuten inplikazioa oso handia eta positiboa izan zen, jolas horietako asko muntatzen inplikatu baitziren. Horma-irudi bat ere egin zuten, zeinetan hezkuntza-komunitate osoak hartu zuen parte.

Azken emaitza, ikastetxeko ikasleek gozatu eta bere sentitzen duten jolasgunea izan da, jostailu partekatuak eta hurrekin adostutako zaintza-arauak dituen: Beraz, bat dator ikastetxearen filosofiarekin. Honako hau dio ikastetxeak:

“

“Kalitatezko irakaskuntza sustatzen dugu metodologia aktiboaren bidez (Mugimendu Autonomia ikaskuntza-inguruneen bidez Haur Hezkuntzan eta Ikaskuntza Korporatiboa eta Proiektuetan oinarritutako Ikaskuntza Lehen Hezkuntzan). Metodologia horien bidez, beren bizitzako esparru guztietan beren burua gauzatzeko eta garatzeko behar dituzten oinarritzko konpetentziak ahalik eta gehien garatu ahal izango dituzte”.

Hezkuntza-komunitate osoak hartu zuen parte horma-irudia egiten

5.6. ELTZIEGO ESKOLA PUBLIKOA

Eltziego Eskolara zenbait kulturatako haurrak joaten dira. Hortaz, ikastetxeko bizikidetzarako funtsezkoa da etengabeko eta zuzeneko harremana duten familiekin lan egitea. Azken ikasturteetan, familiekin batera lan egin da tailerrak, jaiak eta abar prestatzen, eta arreta berezia eskaini zaie kulturarteko jarduerari, haurren eta familien integrazioa eta harrera ahalbidetzeko.

Eskolako ikasle guztiek hartzen dute tailerretan, ikasleak adin heterogeneoko taldetan nahastuta.

Jardueretan erabiltzen diren gaiak ikastetxeko tutoretza-planen zeharkako atalak dira, eta urte osoan zehar lantzen dira, Balioetan oinarritutako Hezkuntzarekin zerikusi handia baitute. Data gakoak kontuan hartuta, hala nola azaroaren 25a (Indarkeria Matxistaren aurkako Nazioarteko Eguna), martxoaren 8a (Emakumearen Nazioarteko Eguna), hiruhilekoaren itxierak, eta abar, jarduera zehatzak egiten dira, besteak beste, horma-irudiak, kultura-jaiak eta bideo bateratuak; baina ekintza horiekin batera jorratu beharreko gaiari buruzko sentsibilizazioa lantzen da beti. Jardueraren aurreko egunetan, ikasgela bakoitzean gaia sakontzen da eta sormen-moduak bilatzen dira (bideoak, argazkiak...), ikasleek ikas dezan, zalantzan jar dezaten eta materiala sortzen inplika daitezen. Material horrek, gainera, hautatutako gaia ikusarazteko eta ikastetxeko familiak ere sentsibilizatzeko balioko du

HELBURUAK

- › Udalerriko familiekin eta komunitatearekin **batera lan egitea**, ikastetxeak eta ikasleek aintzatetsi egiten dituztela ikus dezaten.
- › **Kultura-aniztasuna** alderdi positibo gisa eta sustatu beharreko alderdi gisa **ikusaraztea**.
- › **Ikasleak** ekintza komunitarioetan **inplikatzea**.
- › **Belaunaldien arteko harremana sustatzea**, ikasteko iturri gisa.

ESPERIENTZIAREN DESKRIBAPENA

Eltziego Eskola Publikoan nabarmentzekoak dira **“KulturAbentura”** edo **“Lasterketa Solidarioa”** Kulturabentura kultura-jai bat da, non ikastetxean elkarrekin bizi diren nazionalitateek espazio berezi bat hartzen duten eta, familien inplikazioari esker, herrialde bakoitzeko gutxienez alderdi kultural batekin lotutako tailerrak egiten diren. “Lasterketa Solidarioa”, berriz, gizarte arloko elkarte batekin lankidetzan aritzen da, eta aurreko asteetan ikasleak aukeratutako gaiaren inguruan sentsibilizatzen dira, erakusketa, ipuin eta abarren bidez. Lasterketaren egunean, parte-hartzaile bakoitzak elikagaiaren bat ematen du, eta aukeratutako elkarteari ematen zaio bildutako guztia.

Baina badituzte beste ekintza batzuk ere, hala nola ikastetxearen eta erretiratuen etxearen artean dagoen baratze egitea. Gune hori herriko txikiak adinekoekin lotu ahal izateko gune estrategikoa da.

Belaunaldien arteko aliantza horretan, ikasturtean zehar hainbat jarduera egiten dira, besteak beste, ibilaldiak herrian zehar. Ibilaldi horietan, adineko pertsonak herria lehen nolako zen eta nola bizi ziren azaltzen dute, eta txikiek ere beren esperientziak adierazten dituzte. Horiez guztiez gain, Aitona-Amona eguna ere ospatzen dute eta patioan “antzinako” jolasetan eta jostailuekin aritzen dira.

Era berean, ikastetxeko IGErekin lankidetzan, kulturarteko egutegi bat egin da.

Kulturarteko egutegia

Eltziego Eskolak gauzatzen dituen ekintza horien guztien helburua da hezkuntza-komunitate osoak ikastetxean elkarrekin bizi diren kultura guztiak ezagutzea.

Familiak jardueren antolaketan eta jardueretan parte hartzera bultzatzeak oso emaitza onak ditu, bai bizikidetzak hobetzeari dagokionez, bai familia-eskola harremanari dagokionez.

Beraz, emaitzak positiboak dira; izan ere, sendotu egin da hezkuntza-komunitatearen parte-hartzea eta askotariko familien eta haien kulturen arteko zubiak eraikitzeak balio izan du.

5.7. BASTIDA IKASTOLA

Ikastetxe honek herriko dinamika eta ekintzetan hartzen du parte, hezkuntza-komunitatea Bastidako biztanleekiko harremanetan inplikatzearen alde egiten baitute. Horregatik, zenbait ekintza komunitariotan hartzen dute parte, hala nola, “Ibilaldi Osasungarrietan” edo ingurumena sustatzeko ekintzetan, besteak beste, zuhaitz-landaketa komunitarioetan edo naturzaborraren bilketan.

Bastida Ikastolan oinarrizko hiru hezkuntza proiektu hauek lantzen dituzte: Hizan Haur Hezkuntzan, Klmu Lehen Hezkuntzako lehen hiru mailetan, eta EKI Lehen Hezkuntzako 4., 5. eta 6. mailetan.

EKI diziplina arteko proiektuan **Azoka Txiki Solidario** bat jartzen dute abian, horixe baita Bastida Eskolak gida honetarako aukeratu zuen esperientzia.

HELBURUAK

- ▶ **Enpatia sustatzea** eta, horretarako, ikasleei laguntzea egoera ahulean dauden “beste haur batzuen lekuan jartzen”.
- ▶ Beste herrialde, lurralde edo kultura batzuetako **errealitatea ezagutzea**.
- ▶ Ikasleen arteko **elkartasuna sustatzea**, beste “zer egin dezaket beste pertsona batzuei laguntzeko?” planteamenduaren bidez.

ESPERIENTZIAREN DESKRIBAPENA

Lehen aipatutako inplikazio soziala sustatzeko ildoan, Ikastolak urtero sustatzen ditu azoka txiki solidarioak. Ikasleek eta irakasleek zein den kausari lagunduko dioten erabakitzen duten, horren inguruan ikertzen dute, bai eta funtsak biltzeko bideak ere. Gainera, familiak inplikatzeko dituzte dagoeneko herriko tradizioen artean dagoen eta Bastidako herritarrentzat ezinbesteko hitzordua den ekintza honetan.

Ikastetxean ikasturte osoan prestatzen dituzten azoka txiki horietan hainbat diziiplina lantzen dira. Horrela, ikasleak lagunduko duten kausa horretan bildutako dirua jasoko duen elkartearekin edo GKEarekin harremanetan jartzen dira, haiei buruzko informazioa jasotzen dute, azoka txikia antolatzen dute, bai eta salduko diren pintxoak, irudia eta kartelak, eta abar ere. Ikasleek beraientzat balio handikoa eta esanahi emozionala duten objektuak ematen dituzte; hortaz, inplikazioak eta elkartasunaren sustapenak garrantzi handia du urteroko ekintza komunitario honetan.

Bestalde, Bastida Ikastolak lehen aipatutako Kimu programaren metodologia-ildoari jarraitzeak ematen dizkien emaitza onak ere nabarmentzen ditu.

Kimuk errealitateak hurbil dauden egoeretan kokatzen du ikaskuntza, eta ikasleen oinarritzko konpetentziak garatzea du helburu. Eta horiek dira, hain zuzen ere, Bastida Ikastolaren filosofiarekin lotura zuzena duten gaiak.

Proiektuak proposamen didaktiko guztien arteko koherentzia, lotura eta osagarritasuna bermatzen ditu, irakaskuntza-prozesua ikuspegi global baten arabera diseinatu ahal izateko. Proposamen bakoitzak era malguan planifikatzeko eta lan egiteko aukera ere eskaintzen du.

Ikaskuntzaren oinarri dira ikasleen hurbileko errealitatean gertatzen diren edo gerta daitezkeen egoerak. Horrexegatik parte hartu nahi izaten dute irakasleek udalerriko ekintzetan eta biztanleen dinamiketan; izan ere, egoera horiek ikaskuntzaren motorra izango dira, haurren artean jakin-mina pizten dute, eta sormena eta eztabaida sustatzen dituzte, bai eta lankidetzaren ere.

Edukiak eguneroko bizitzan gertatzen diren edo gerta daitezkeen egoerekin daude lotuta, eta unitate didaktiko bakoitzak gai jakin bat du ardatz. Kimu programak:

- Ikaskuntza **ikasleengandik hurbil dauden esperientzietan** kokatzen du, eta interes jakineko gune batean jartzen du arreta.
- **Ikuspuntu globalizatua du.** Diziiplina anitzeko eta oinarritzko konpetentziak garatzea ahalbidetzen du.
- Egoera edo arazo bat izango da ikaskuntzaren motorra, eta **sormena, eztabaida eta jakin-mina** sustatuko ditu, bai eta gatazkak modu baketsuan konpontzea ere.
- **Ikasleen beharretara eta unean uneko ezaugarrietara egokitzen da,** eta malgutasunez erabiltzeko aukera ematen du, harrera eta zailtasun handieneko egoerak kontuan hartuta.

Bastida Ikastolako ikasleak **Azoka Txiki Solidarioan** bildutakoarekin

Bastida Ikastolako ikasleak **zuhaiztak landatzen**, herriko biztanleekin eta beste elkarte batzuekin batera

5.8. SAN BIZENTE IKASTOLA

San Bizente Ikastola hezkuntza-prozesua aurrera eramateko, hezkuntza-komunitateko alderdi guztien parte-hartzea bermatzen eta bultzatzen duen lantalde bat du, eta ikastetxe euskaldun, integratzaile, akonfesional eta hezkidetzaille baten aldeko ideiarri eusten dio, ikasle guztien adimen eta giza garapenik handiena lortzeko metodologia parte-hartzailearen bidez.

San Bizente Ikastolara Ekorako, Kripaneko, Moredako eta Barriobustoko ikasleak joaten dira, baita beste autonomia-erkidego batzuetakoak ere, hala nola Vianakoak (Nafarroa) eta Logroñoakoak (Errioxa).

Urteak daramatzate Oion herriko bizitzan eta dinamiketan parte hartzen, hau da, ekimen soziokulturaletan eta komunitarioetan parte hartzen, bai eta Udaleko Bizikidetzaren Planari lotutako Partaidetza Teknikoko Mahaian ere.

HELBURUAK

- **Familien inplikazioa sustatzea** seme-alaben hezkuntza-garapenean, ikastetxeko ekintzetan parte hartuta.
- **Hezkuntza-komunitate osoak ikastetxeko kide izatearen sentimendua bultzatzea**, kohesio-ekintzen bidez.
- Familien eta ikastetxearen arteko **harremana hobetzea**.
- **Udalerriko ekintza komunitarioetan parte hartzea**, elkarteekin, erakundeekin eta herritarrekin koordinatuta.

ESPERIENTZIAREN DESKRIBAPENA

Herriaren bizitzan inplikatzeko **Auzolana** programan jasotzen dute. Programa hori zeharka ezartzen dute ikastetxearen proposamen pedagogikoan.

Helburua da familiak ikastetxearen parte sentitzea bertara iristen diren unetik bertatik; beraz, harrera-lan hori egiten dute, eta hasieratik inplikatzeko dituzte erabakietan edo egiten diren aldaketetan. Beraz, urte osoan zehar, modu askotara lantzen da hezkuntza-komunitateko kide izatearen sentimendua.

Ikasturtearen hasieran eta amaieran, ikastetxean zenbait lan jartzen dituzte abian elkarrekin, eta ikastetxeko familiek, irakasleek, langileek eta abarrek lagundu egiten dute Ikastolako eraberritze-lan eta konponketa txikiak egiten.

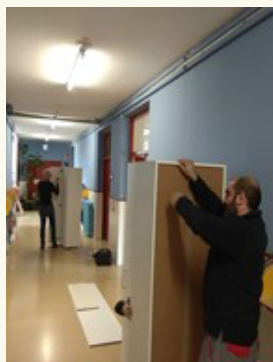
Horretarako, bilerak egiten dira familiekin, lanak antolatzeko, eta pertsona bakoitzak denbora eta trebetasunak eskaintzen ditu guztion onurarako: ikastetxea hobetzea. Gainera, lankidetzaz eta inplikazio hori oso eredu garrantzitsua da ikasleentzat; izan ere, txiki-txikitatik ikusten dute lan kolektiboa oso onuragarria dela guztiontzat. Bazkari eta askari partekatua ere egiten dituzte, inplikaturako alderdi guztien arteko loturak sendotzeko eta elkar ezagutzeko.

San Bizente Ikastolak Oiongo herri osorako aspaldidanik antolatzen duen danborrada ere nabarmentzen du.

Bestalde, garrantzi handia ematen diote Ikastolak, beste erakunde batzuekin lankidetzan (Bitartean Jolasean, Kimu, Oyón-Oiongo Udala, Asafes, etab.), giza eskubideak eta berdintasuna sustatzeko ekimenetan (hala nola Bizilagunak, Poetak Maiatzean, Martxoaren 8ko ospakizun komunitarioa, eta abar) parte hartzeari, eta herri osoarentzat kulturarteko jarduerak bultzatzen dituzte, hala nola kulturarteko ludoteka udako hilabeteetan, edo sentsibilizaziorako erakusketak, hala nola “Afrikako Emakumeak”, Nazioarteko Elkartasuna elkarrearekin lankidetzan. DBHko ikasle batzuek eskola-ordu batzuk ematen dituzte boluntariotzan, hau da, aipaturako erakunderen batekin lankidetzan aritzen dira eta hainbat ekimen abian jartzen parte hartzen eta laguntzen dute.

Familiak ikastetxeko hobekuntza-lanetan

Talde-lanaren ondoren hamaiketako partekatzen

San Bizente Ikastolaren partaidetza Oyón-Oiongo ekintza komunitarioetan, hala nola Bizilagunak edo Ipuinen sukaldaritza ekintzetan

5.9. VICTOR TAPIA ESKOLA PUBLIKOA

Victor Tapia eskolak oso argi du kulturarteko ikuspegia ikastetxeko proiektuan txertatzea funtsezkoa dela. Horregatik, ikastetxeak honako hau adierazi du:

“Etorkinen seme-alabek eskolan izaten dituzte lehenengo aldaketak. Bertan bizi izaten dute kultura berri batera egokitzeko lehen esperientzia, eta bertan onartu edo baztertzen da beren espezifikotasuna. Era berean, haurrak bere kulturaren eta eskolak ordezkatzeko duen gehiengoaren arteko kontraesanak jasaten ditu. Hemen sortzen da “desberdinak izatearen” lehenengo nozioa.

Kultura-aniztasuna gero eta nabariagoa da gure eskoletan. Horregatik, gure ustez, kontuan hartu beharreko **aldagai pedagogikoa** izan behar du, taldeko kideen trukea, elkarreragina, aberastea eta irekiera ahalbidetzen dituen faktore gisa, hau da, **kulturartekotasuna.**”

Horiek aintzat hartuta, Víctor Tapia Eskolan ikastetxeko ikasleen eta familien aniztasunaren balioa azpimarratzeko ekintzak antolatzen dituzte urtero, hala nola Kulturen Eguna, non Guardian bizi diren nazionalitateen eta jatorrien alderdi kulturalak sakon ezagutarazteko azoka bat egiten duten.

HELBURUAK

- ▶ Ikastetxean eta udalerrian dagoen **kultura-aniztasuna ulertzen**, baloratzen eta errespetatzen laguntzea.
- ▶ Txiki-txikitatik, dauden pertsona eta kulturen arteko **eskubideberdintasuna sustatzea.**
- ▶ Ikasleen artean elkarriketa eta elkarrekiko **begirunea sustatzea.**

ESPERIENTZIAREN DESKRIBAPENA

Aipatu bezala, nahiz eta Victor Tapia Eskolan urtero kulturarteko zenbait ekintza egiten diren, ikastetxeak bi ekimen nabarmendu zituen, beraientzat oso hunkigarriak: batetik, Oscar Marcosen eta Iñaki Williamsen bisitaldiari eta, bestetik, **Korrika Solidario**ari (Lasterketa solidarioa).

Oscar Marcos Víctor Tapia Eskolako ikaslea izan zen. Iñaki Williams taldekidearekin batera bisitatu zuen ikastetxea, ikasleekin elkartzeko eta ikasleak ikastera eta harreman positiboak izatera motibatzeko. Azken batean, balioetan oinarritutako hezkuntzari buruzko hitzaldi bat izan zen, eta, Iñaki Williamsen testigantza entzuteko aukera izan zutenez, jarrera arrazistak arbuizatzeko eta desberdinkeriak eragindako oztopoak gainditzeko mezuetan jarri ahal izan zuten arreta.

Bestalde, ikastetxeak harrotasun handiz gogoratzen du guztien artean Korrika Solidarioa antolatu zutela herri osoarentzat. Ekimen hori Mukwano Lagun Fundazioaren mezu bat jaso ondoren sortu zen. Mezu horretan adierazten zitzairen Ugandako haur askok osasun arazoak dituztela nutrizio desegoki baten ondorioz. Hortaz, ikastetxeak **Mukwano Bira Lagun** deitu zioten korrika solidario bat antolatzea erabaki zuten, GKEarentzat dirua biltzeko, egoera zaurgarrian dauden haurren oinarritzko beharrak asetzen laguntzeko, eta, horrela, Bujangaliko familiei eta haurrei laguntzeko.

Lehen Hezkuntzako ikasleek eta irakasleek antolatu zuten lasterketa. Denon artean, ekintzaz gain, Korrikaren aurretik eta ondoren egiteko luzatze-ariketa egokiak diseinatu zituzten, bai eta elikadurari buruzko aholkuak prestatu, logoa eta kartela egin eta zabaldu, lasterketen ibilbideak gainbegiratu eta antolakuntzaz eta harreman publikoez arduratu ere. Horrela, ikastetxe osoak eta hezkuntza-komunitatearen zati batek zeregin bat izan zuen ekintza, hornidura-postuak eta abar antolatzeke eta abian jartzeko orduan.

Murkwano bira lagun elkartearen aldeko korrika solidarioaren Logoa.

Bitartean Jolasean
Entretanto Entretente